

Johan Bosman van het stadslandbouwproject 'Uit je Eigen Stad' geeft uitleg aan deelnemers van de Burgermeester Academie (foto's: Sanne van der Most)

Burgermeester Academie laat ambtenaren leren van burgers

Buiten gebaande paden denk

Burgermeester Academie

De Burgermeester Academie is een initiatief van Pepik Henneman van Meneer de Leeuw, Jeroen Roeloffzen van bureau Over Morgen en Debora Timmerman van Springtij Communicatie.

Op 2 oktober is er een eindmanifestatie van de Burgermeester Academie. Lezers van *VNG Magazine* zijn hiervoor van harte uitgenodigd. Meer details volgen rond 10 mei op www.burgermeester-academie.nl.

Bevlogen en gedreven ambtenaren die openstaan voor ideeën uit de samenleving zijn van alle tijden. Toch blijft het vaak bij ideeën. De economische crisis dwingt nu echter om meer gebruik te maken van burgerinitiatieven. Maar hoe pak je zo iets als ambtenaar aan? En hoe zorg je dat een soms controversieel idee draagvlak vindt binnen de gemeente?

De Burgermeester Academie helpt ambtenaren op weg.

De zon is fel, de wind giert hard en de wolken waaien in hoog tempo langs de torens van het Marconiplein. Het is half april, maar in de aarde van het stads-landbouwproject 'Uit je Eigen Stad' in Rotterdam-West zijn nog geen tomaten of komkommers te bekennen. Vast door de koude winter.

De deelnemers van de Burgermeester Academie luisteren gefascineerd naar het verhaal van initiatiefnemer Johan Bosman. Over hoe zijn plan ontstond, welke hindernissen hij onderweg tegenkwam en hoe Rotterdamse ambtenaren gestuurd door regeltjes soms irritant dwarslagen, maar soms juist verrassend positief hun nek uitstaken.

Onder de laatste slag ambtenaren scharen de deelnemers van de Burgermeester Academie zichzelf ook. Het is alleen niet altijd even makkelijk om goede ideeën om te zetten in concrete projecten. Op de Burgermeester Academie hopen ze de juiste bagage mee te krijgen om die rol in de toekomst wél te kunnen vervullen.

Gelegitimeerd

'We zijn op zoek naar ambtenaren en beleidsmakers die graag buiten de ge-

seerd in het voorfront. De plek waar de ideeën ontstaan. 'Het gaat ons niet zozeer om de vraag waaróm burgerparticipatie belangrijk is en of het wel echt werkt – want daar is natuurlijk ook een hoop om te doen – maar veel meer om hoé je het samen met de burger aanpakt', legt Henneman uit. 'Het is echt een cocreatie. De term burgermeester slaat dus in feite zowel op de ambtenaar als op de burger met de ideeën.'

Grenzen beslechten

Aan deze eerste editie van de Burgermeester Academie doen achttien ambtenaren mee uit het hele land en uit verschillende lagen van de overheid. Ze hebben één ding gemeen: ze willen allemaal iets veranderen. 'En niemand is gestuurd door zijn baas', lacht Jeroen Roeloffzen. 'Maar het feit dat alle bazen er wél hun handtekening onder zetten, geeft aan dat ze het wel degelijk belangrijk vinden. Ze staan open voor verandering.'

Samen met de deelnemers én burgers als Johan Bosman die over hun projecten vertellen, leren de deelnemers wat de beste manieren zijn om als overheid echt te cocreëren met burgers en ondernemers. Zo

Niels Hoogwerf, communicatieadviseur deelgemeente Delfshaven Rotterdam

'Met de juiste mindset krijg je mensen mee'

'Ik doe veel werk direct voor de wijk. Die nieuwe rol van de overheid speelt bij ons heel erg. Niet meer klassiek zeggen wat je als gemeente wilt, maar goed luisteren naar de burgers. Ik doe mee aan de Burgermeester Academie om nog meer geïnspireerd te raken en los te komen van de dagelijkse dingen. En dat lukt hier zeker. Ik merk dat veel ambtenaren bezig zijn met hetzelfde. Uiteraard loop ik tegen dingen aan. De gemeente Rotterdam is een enorm groot systeem. Maar als je de juiste mindset hebt en overtuigd bent van wat je wilt, krijg je echt wel mensen mee. Dat heb ik al wel in me zitten, maar door de Academie wordt dat nog meer gestimuleerd. De praktijkverhalen boeien me, maar ook de theorie is erg leerzaam en interessant. Zo ga je het in wat breder perspectief bekijken.'

en én doen

baande paden denken', vertelt initiatiefnemer Pepik Henneman. 'Ambtenaren die inzien dat er uit de maatschappij zelf een heleboel waardevolle ideeën komen.'

Toch is deze ambtenaar volgens Henneman niet nieuw. 'Bevlogen mensen waren er altijd al. En ideeën ook. Maar tot nu toe kwamen die maar weinig tot uitvoering. De noodzaak was er niet en de ideeën bleven meestal ideeën. Nu het crisis is en de overheid moet bezuinigen, is er ineens veel interesse in dat soort ideeën. Ze zijn als het ware gelegitimeerd.'

De Burgermeester Academie, die Henneman samen met Debora Timmerman en Jeroen Roeloffzen opzette, is geïnteres-

is het belangrijk om heel goed te luisteren naar burgers met ideeën.

Henneman: 'Stel ze niet alleen de vraag hoé ze het aanpakken, maar ook waarom ze het doen. Zij staan midden in de maatschappij. Ze weten wat er speelt en zien als geen ander waar behoefte aan is. De overheid moet daarop durven vertrouwen.' Lef is ook onontbeerlijk. 'Als je als ambtenaar meerwaarde ziet in een bepaald project en je denkt "hier heeft mijn gemeente echt wat aan", steek dan je nek uit', aldus Henneman. 'Het systeem volgt vanzelf. Dúrf die ruimte ook te nemen. Als er grenzen zijn, dan loop je daar toch wel tegen aan. En wie weet kun je ze beslechten.'

Op die manier verandert de rol van de ➡

Ilona Goessens, procesmanager Zaanstad

'Wij denken nog te veel vanuit de gemeente'

'Ik houd me onder meer bezig met de sociale wijkteams. Dat zijn teams van professionals die inwoners ondersteunen bij het zelf oplossen van hun problemen, samen met de mensen om hen heen. Het team stimuleert participatie en versterkt daarbij de buurkracht in de wijk. Een werkloze die boodschappen doet voor een oude dame. Of een buurvrouw die een andere buurvrouw helpt met plannen en beheren van het huishoudgeld. Maar ook een gepensioneerde ondernemer die een jonge onder-

nemer helpt met het opstarten van een wasservice in de wijk, waarbij mensen kunnen re-integreren.

Er gebeurt al heel veel in de wijk. Toch werken en denken wij nog heel erg vanuit de gemeente en de instellingen, terwijl het natuurlijk om de burgers gaat. Zij weten wat er speelt in de wijk en wat er nodig is. Mijn vraag voor de Burgermeester Academie is dan ook hoe we als gemeente samen met inwoners een sociaal wijkteam kunnen organiseren.'

⇒ ambtenaar volgens Henneman van een regulerende naar een faciliterende. 'Een ambtenaar die weet hoe hij ruimte kan creëren om innovatieve plannen te verwerken.'

Grootste tegenkracht

Door de kracht van de maatschappij beter te benutten, kun je tot betere plannen komen. Dat is de gedachte achter de Burgermeester Academie. 'Dat doen we op drie manieren', vertelt Roeloffzen. 'Door inspirerende voorbeelden te laten zien, zoals de Stadslandbouw in Rotterdam, een ontmoeting met een aantal pioniers in Den Haag die ieder op hun eigen manier met duurzaamheid aan de slag zijn gegaan en in de vorige sessie een bezoek aan een asielzoekerscentrum in het noorden van

het land. Daarnaast organiseren we bijeenkomsten met interessante sprekers uit de praktijk en de wetenschap, waar het meer theoretisch kader van het burgemeesterschap aan de orde komt. Ook krijgt iedere deelnemer een eigen coach om met zijn of haar persoonlijke plan of project aan de slag te gaan. Alle deelnemers hebben een plan of project meegenomen dat ze in de Academie beter willen maken. Iets waar ze op het werk mee bezig zijn of een project dat maar niet van de grond komt.'

De Academie is volgens Roeloffzen niet alleen een persoonlijk leertraject, maar zeker ook een manier om de BV Nederland te inspireren. 'De eigen organisatie is vaak een van de grootste tegenkrachten. Je moet sterk in je schoenen staan om daar tegenin te gaan. Onze deelnemers zijn de mensen

die straks in hun eigen organisaties deze ideeën gaan uitdragen. Doordat ze hier op de Academie gelijkgestemden ontmoeten, mensen met dezelfde drijfveren, die tegen dezelfde zaken aanlopen, merken ze dat ze niet alleen staan. En dat geeft kracht.' Toch is het allemaal vooraf niet zo nauwkeurig uitgedacht. 'Het leek ons gewoon geweldig om een halfjaar lang met mensen van allerlei verschillende organisaties aan de slag te gaan', legt Roeloffzen uit. 'Gaan-deweg is het concreter geworden en bleek hoeveel we eigenlijk van elkaar kunnen leren. En hoe fijn het is om kennis en ervaringen met elkaar te delen. Dat horen we ook telkens terug van de deelnemers. Als we deze eerste editie in oktober afronden, gaan we dan ook direct van start met nummer twee.'

Michel Rodink, dorpsmanager Renkum

'Veel ambtenaren gaan vooral uit van regels'

'Als dorpsmanager ben ik de schakel tussen het gemeentehuis en de inwoners. Initiatieven vanuit de burgers probeer ik te ondersteunen, zoals het opzetten van een wijk-tuintje. Ik help ze bij het vinden van een weg naar de instanties. Daarbij loop ik regelmatig tegen belemmeringen aan. Burgers die een heestertuintje willen, maar geen toestemming krijgen omdat het onderhoud ingewikkelder is dan dat van de gebruikelijke rozentuin. Daar zit de angst achter dat

het fout gaat en de gemeente zelf met de gebakken peren zit. Koudwatervrees, als je het mij vraagt. Dan blijkt weer dat veel ambtenaren, zeker de wat oudere, toch gewend zijn om nog steeds vooral te denken vanuit de regels. Dat belemmert goede initiatieven. En die zijn juist zo welkom in deze krappe tijden. Op de Burgermeester Academie hoop ik ervaringen op te doen waardoor ik beter in staat ben dit soort initiatieven tóch om te zetten in concrete acties.'

